

Raadsvoorstel

Portefeuillehouder N. Olland	Begrotingsprogramma 2 Ruimtelijk Domein	
b en w-vergadering 18 april 2017	agendapunt 9	bijlage(n) ter inzage 5
rol raad Ter besluitvorming	soort document Raadsvoorstel en -besluit	
informatieavond 16 mei 2017	agendapunt	
raadsvergadering 30 mei 2017	agendapunt	
onderwerp Erfgoednota, -verordeningen en -budget.		

INHOUD VOORSTEL

- I De erfgoednota Verbindend Verleden (2017-2021) vaststellen (*bijlage 1, erfgoednota*).
- II De Subsidieverordening Erfgoed Rheden vaststellen (*bijlage 2, Subsidieverordening Erfgoed Rheden*).
- III De Erfgoedverordening Rheden 2017 vaststellen (*bijlage 3, Erfgoedverordening Rheden*).
- IV Bij de Voorjaarsnota 2017 afwegen om een structureel budget ad € 10.000,00 beschikbaar te stellen voor de ondersteuning van de inwonersinitiatieven Open Monumentendag (verhoging met € 3.000,00 met ingang van 2018) en Rheden op de Kaart (€ 7.000,00 met ingang van 2019) (*bijlage 4, Ondersteuning erfgoedvrijwilligers*).
- V Bij de Voorjaarsnota 2017 afwegen om een eenmalige investering ad € 75.000,00 in 2018 voor de Gebiedsatlas Rheden (*bijlage 5, Gebiedsatlas Rheden*) beschikbaar te stellen.
- VI Kennisnemen van het uitvoeringsprogramma erfgoed zoals opgenomen in bijlage 3 van de erfgoednota.

1 Waartoe is het voorstel gedaan?

Het voorstel is gericht op de actualisatie van de bestaande erfgoednota en de beide verordeningen die dit erfgoedbeleid ondersteunen. Daarnaast is het voorstel gericht op het verkrijgen van krediet voor een tweetal structurele en een incidenteel voornemen uit de geactualiseerde erfgoednota Verbindend Verleden. Met dit samenstel van besluiten kan het erfgoedbeleid tot en met 2021 op een goede wijze worden gecontinueerd conform de wensen van de Rhedense samenleving zoals opgehaald in het kader van de evaluatie van de oude nota, en de voorspraak voor de nieuwe nota.

2 Wat is de aanleiding?

De aanleiding is drieledig:

- de looptijd van de in 2012 vastgestelde erfgoednota Levend Verleden is eind 2016 verstreken. In de tweede helft van 2016 is de nota daarom uitgebreid geëvalueerd. Met de vraag *Wat is uw Erfgoedwens*, is wethouder Olland een 'functioneringsgesprek' aangegaan met de Rhedense samenleving over het in de afgelopen periode gevoerde beleid. Via een beeldverslag is daarover verantwoording afgelegd en iedereen die dat wenste kon daar digitaal via social media dan wel analoog via verspreide kaarten op reageren. Dat kon ook via een persoonlijk gesprek tijdens de rondtocht met een historische bus op de Open Monumentendagen en een goed bezocht afsluitend Erfgoedcafé waar de ingediende erfgoedwensen zijn besproken. De conclusie op basis van de (ruim 100) ontvangen erfgoedwensen luidt dat men graag wil dat de gemeente verder gaat op de ingeslagen weg. Besloten is daarom geen nieuw erfgoedbeleid op te stellen maar om het in 2012 vastgestelde (via o.a. dorpsgesprekken tot stand gekomen) erfgoedbeleid te continueren en actualiseren.

- De beide verordeningen die het erfgoedbeleid ondersteunen zijn aan actualisatie toe. Wat betreft de Erfgoedverordening is dat toe te schrijven aan de opheffing van een aantal artikelen uit de Monumentenwet (in verband met de invoering van de Erfgoedwet) waarnaar in de verordening werd verwezen. Verder is het voorbeschermingsartikel waartoe in het kader van de vorige erfgoednota al was besloten nu opgenomen en is de instandhoudingsverplichting uit de Erfgoedwet verwerkt.
Wat betreft de Subsidieverordening was behoefte aan een actualisatie omdat twee onderdelen waarvoor wel structureel geld beschikbaar is op de begroting (archeologie en historische landgoederen) nog niet in de verordening waren ondergebracht. Alhoewel juridisch niet vereist, is het in verband met transparantie van beleid wel gewenst om deze onderdelen ook in de verordening onder te brengen, naast de subsidies voor gemeentelijke monumenten die er al in waren opgenomen.
- De continuering van het beleid zoals voorgesteld in de geactualiseerde erfgoednota kan met de bestaande middelen worden uitgevoerd. Voor twee inwonersinitiatieven (Open Monumentendag en Rheden op de Kaart) is echter onvoldoende/geen budget beschikbaar voor voortzetting terwijl zij wel hebben bewezen succesvol te zijn en te voorzien in een behoefte. Voor een ander initiatief wordt incidenteel geld gevraagd. Het betreft de Gebiedsatlas om goed voorbereid te zijn op de invoering van de Omgevingswet.

3 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

Erfgoednota Levend Verleden (2012-2016), Erfgoedwet, Omgevingswet, Subsidieverordening Monumenten 1998, Erfgoedverordening Rheden 2010, Beleidsplan college 'Rheden is van ons allen'.

4 Wat willen wij bereiken?

Een toekomstbestendig en ambitieus erfgoedbeleid dat eigenaren, vrijwilligers, inwoners, ondernemers en alle andere betrokkenen bij het rijke Rhedense erfgoed helpt om dit erfgoed in stand te houden voor de huidige én toekomstige generaties en een voortdurende inspiratiebron te laten zijn voor nieuwe ontwikkelingen.

5 Wat gaan wij ervoor doen?

In de nota Verbindend Verleden wordt ingegaan op de evaluatie die is uitgevoerd, wordt een korte beschrijving gegeven van de ruimtelijke identiteit vanuit cultuurhistorisch perspectief en wordt een overkoepelende visie gegeven op de omgang met erfgoed. Vervolgens wordt deze visie uitgewerkt voor de dragende delen van erfgoed: het historische landschap, de archeologie, de historische bouwkunst en de verhalen. Voor ieder onderdeel wordt de stand van zaken weergegeven (nu) en een koers voor de toekomst (straks) bepaald waarop uw instemming wordt gevraagd. Om inzicht te geven hoe het college concreet invulling wil geven aan deze koers is telkens het uitvoeringsprogramma opgenomen met voornemens, onderverdeeld naar de thema's:

- behoud en ontwikkeling;
- kennis vermeerderen en delen;
- beleving en promotie.

Daarbij is de focus voor de komende jaren -naast uiteraard de instandhouding- vooral gericht op synergie met, en inzet voor, de Klimaatagenda, het Masterplan Toerisme en Recreatie en de sociaal-maatschappelijke doelen. Bij vaststelling van de nota door uw raad zal het college dit programma gaan uitvoeren. Dit geldt alleen niet voor de zogeheten PLUS-voornemens. Dit zijn voornemens die alleen kunnen worden uitgevoerd indien extra budgetten beschikbaar komen, bijvoorbeeld in de vorm van subsidies. Voor een drietal van deze PLUS-voornemens wordt dit benodigde extra budget bij dit voorstel aangevraagd. Voor de inhoudelijke motivering daarvan wordt korthedshalve verwezen naar de bijlagen 4 en 5.

6 Wat gaat het kosten?

- Met de voorstellen als verwoord onder I-III zijn geen kosten gemoeid bovenop de al bestaande structurele middelen die beschikbaar zijn voor erfgoed.
- Voor voorstel IV is structureel € 10.000,00 nodig (€ 3.000,00 vanaf 2018, € 7.000,00 vanaf 2019).
- Voor voorstel V is incidenteel € 75.000,00 (2018) nodig.

Voor de dekking van de gevraagde budgetten zal bij de Voorjaarsnota 2017 een aantal beleidsinitiatieven worden ingediend. Hierbij wordt een integrale afweging van de beschikbare middelen gemaakt en wordt duidelijk of er voldoende financiële ruimte is deze initiatieven te dekken.

Tegenover de kosten staan overigens ook baten: in de jaren 2012-2016 is met geld geld gemaakt: met de bestaande middelen is in totaal 1,4 miljoen euro aan provinciale en Europese subsidies binnengehaald. Met elkaar hebben de gemeentelijke investeringen -geëxtrapoleerd op basis van de subsidiepercentages- een veelvoud daarvan aan particuliere investeringen gegenereerd. Dit alles is dan nog exclusief de -bewezen- baten die erfgoed oplevert. Zo blijkt uit onderzoek van Witteveen en Bos naar o.a. Gelders Arcadië dat de kosten-batenratio van investeringen in historische landgoederen 3-4 is, alleen komen die baten maar mondjesmaat bij de eigenaren terecht. Uit ander onderzoek van Witteveen en Bos blijkt dat een huis met historische karakteristieken ca. 15% meer waard is.

7 Wat zijn de risico's?

Er zijn geen risico's, vooral heel veel kansen! Erfgoed verschaft identiteit aan een gemeenschap en de instandhouding ervan staat garant voor de ruimtelijke kwaliteiten op grond waarvan Rheden zo'n aantrekkelijke gemeente is voor inwoners, bezoekers en bedrijven. Niet voor niets is Rheden de tweede gemeente in Nederland als het gaat om rijksbeschermd groen erfgoed; dit zegt veel over de ruimtelijke kwaliteit. Dit natuurlijke kapitaal biedt kansen voor toerisme en recreatie en voor de klimaatagenda, maar ook voor projecten met een sociaal-maatschappelijke inslag zoals het creëren van werkplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

8 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?

Er is veel draagvlak voor erfgoed in Rheden, het zit in het DNA van de gemeente en de inwoners om er goed voor te zorgen en dat is een groot goed. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de betrokkenheid bij het beleid en de evaluatie ervan (getuige de ruim 100 wensen), de vele vrijwilligers die zich op allerlei wijze inzetten voor het erfgoed, de protesten ook -voortkomend uit zorg- als erfgoed bedreigd wordt. Eigenaren, vrijwilligers, inwoners en ondernemers vormen samen met de gemeente de community Erfgoed Rheden die niet alleen fysiek maar ook digitaal met elkaar verbonden is via bijvoorbeeld social media. In dit voorstel wordt gehoor gegeven aan veel ingediende erfgoedwensen en -meer in het algemeen- de breed gevoelde wens om goed voor het Rhedense erfgoed te (blijven) zorgen.

9 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?

De besluiten zullen worden gepubliceerd via de krant en via social media. Alle mensen die een erfgoedwens hebben ingediend, ontvangen persoonlijk een digitaal exemplaar van de nota en een reactie op de verwerking van hun wens in de nota. Waar mogelijk trachten wij samen met hen de wensen in te gaan vullen.

10 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?

In 2021 -het laatste loopjaar van de nu voorgestelde nota- zal het beleid en de uitvoering ervan worden geëvalueerd.

De Steeg, 18 april 2017

Burgemeester en wethouders van Rheden,

P.M. van Wingerden-Boers,
burgemeester.

J.W. Kettelerij,
secretaris.